

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

08-02-64М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни
«Ерготерапія» для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Фізична терапія, ерготерапія»
спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
денної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІ охорони здоров'я
Протокол № 3 від 20.11.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Ерготерапія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» денної форми навчання [Електронне видання] / Нагорна О. Б. – Рівне : НУВГП, 2020. – 26 с.

Укладач: Нагорна О. Б., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Відповідальний за випуск: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Керівник групи забезпечення спеціальності: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

© Нагорна О. Б., 2020

© НУВГП, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ	5
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	
ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ	6
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1. Поняття про ерготерапевтичний процес	6
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2: Завдання ерготерапевта у ерготерапевтичному процесі	9
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3: Функціональне оцінювання та обстеження в ерготерапії	10
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4: Визначення цілей та планів ерготерапевтичного втручання у SMART-форматі	12
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5: Оцінювання функціонування верхніх кінцівок	14
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6: Оцінювання функціонування загальної моторики	16
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7: Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану та терапія неврологічних хворих	18
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 8: Ерготерапевтичне оцінювання та втручання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій	20
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 9: Ерготерапевтичні методи обстеження та втручання, що використовуються для пацієнтів з порушенням сенсорних функцій	21
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	23
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

ВСТУП

Програма обов'язкової (нормативної) навчальної дисципліни «Ерготерапія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». **Метою** вивчення навчальної дисципліни є вивчення особливостей ерготерапії у процесі відновлення здоров'я людини. Розкривається зміст, завдання, принципи ерготерапії, розглядаються види ерготерапії. У результаті виконання **лабораторних завдань** студенти повинні проводити обстеження та оцінювання пієнтів різної вікової категорії та сфер порушення, формувати цілі ерготерапевтичної програми у SMART-форматі, проводити терапію ерготерапевтичними засобами.

Ерготерапевти мають можливість здійснювати професійну діяльність як у сфері охорони здоров'я, так і у сфері соціальних послуг. У медичних закладах ерготерапевти працюють у відділеннях, де рятують життя пацієнтів, у клінічних відділеннях з гострою патологією, у денних стаціонарах, в амбулаторіях та у стаціонарних відділеннях спеціалізованих медичних закладів.

У сфері соціальних послуг ерготерапевти працюють у денних стаціонарах різного типу, будинках для людей похилого віку й інших закладах.

Принципово важливим в обстеженні ерготерапевта є визначення психосенсомоторної здатності людини працювати.

2. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття про ерготерапевтичний	2
2	Тема 2. Завдання ерготерапевта у ерготерапевтичному процесі.	2
3	Тема 3. Функціональне оцінювання та обстеження в ерготерапії.	2
4	Тема 4. Визначення цілей та планів ерготерапевтичного втручання у SMART-форматі.	2
5	Тема 5. Оцінювання функціонування верхніх кінцівок.	2
6	Тема 6. Оцінювання функціонування загальної моторики.	2
7	Тема 7. Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану та терапія неврологічних хворих.	2
8	Тема 8. Ерготерапевтичне оцінювання та втручання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.	2
9	Тема 9. Ерготерапевтичні методи обстеження та втручання, що використовуються для пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.	2
	Разом	18

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1

Тема: Поняття про ерготерапевтичний процес.

Мета – розглянути та конкретизувати завдання, цілі ерготерапії, розкрити основні професійні компетенції ерготерапевта.

З а в д а н н я:

1. Розглянути зміст поняття ерготерапії,
2. Конкретизувати завдання ерготерапії.
3. Організація та управління системою реабілітації.
4. Розглянути документи, які регулюють діяльність ерготерапевта.
5. Вивчити діяльність громадської організації “всеукраїнське товариство ерготерапії”.

Основні поняття

Ерготерапія є важливою частиною реабілітації. Ерготерапія відбувається на усіх етапах реабілітації, яка складається з реабілітації у медицині, соціальної, педагогічної та освітньої реабілітації та трудової реабілітації. Реабілітація – це процес, що допомагає людині подолати наслідки хвороби або травми та досягти первинної якості її життя. Метою ерготерапії є підтримання або відновлення здатності людини до рівня преморбідного стану, або ж зменшення її функціональних обмежень. У рамках терапії, ерготерапевт обирає індивідуальну заняттєву активність, яка є значущою для пацієнта або клієнта таким чином, щоб останній був здатний виконувати активність повсякденного життя та інструментальну активність повсякденного життя, брати участь у соціальній та продуктивній діяльності, відпочинку та дозвіллі. Слово «ерготерапія» складається з двох

грецьких слів: *ergon* – праця та *terapie* – терапія (англійською – *occupational therapy*/заняттєва терапія).

Метою ерготерапії є досягнення максимального рівня функціонування пацієнтів, клієнтів.

Поняття «Ерготерапія» сприймається як ***заняттєва терапія***.

Зв'язок між занятістю та розвитком не викликає сумнівів і знаходить відображення у таких принципах:

- У людини є здатність брати участь у занятості;
- Занятість становить собою складну і багатовимірну діяльність;
- Занятість повинна розглядатися в контексті навколишнього середовища;
- Занятість проходить випробування в контексті часу;
- Занятість має сенс для людини, яка займається нею;
- Занятість впливає на здоров'я і благополуччя людини;
- Занятість виступає як засіб та процес упродовж розвитку людини [3; 4].

Запитання до співбесіди

1. Охарактеризуйте зміст ерготерапії, мету, завдання заняттєвої терапії.
2. Які сучасні стандарти та критерії в галузі реабілітації.
3. Дайте характеристику основним принципам ерготерапії.
4. Які документи регулюють діяльність ерготерапевта..
5. Проаналізуйте Закон України по реабілітацію в охороні здоров'я.

У висновках до роботи навести особливості професійних компетенцій ерготерапевта, викладених у «Професійних компетенціях членів громадської організації “Українська Асоціація фізичної терапії”, які затверджені IV Конференцією ГО “УАФТ”Протокол №1 від 27.09.11р.

Література:

1. Багрій І. П. Заняттєва терапія як сфера професійної діяльності: Конспект лекцій до курсу «Технології збереження здоров'я у соціальній сфері» Модуль 2 для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота». Львів : Видавництво Національного Університету «Львівська політехніка», 2015. 50 с.

2. Canadian Association of Occupational Therapists. How does occupational therapy help? URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2035>.

3. Canadian Model of OT. World Health Organization. International Classification of Functioning, Disability and Health, 2001.

4. Christiansen, C. H., & Townsend, E. A. Introduction to occupation: The art and science of living, 2nd ed. United State of America, 2010. 434 p.

5. Christiansen, C. H. Occupational Therapy, Performance, Participation and Well-being. United State of America, 2005. 668 p.

6. Kilhofner, G. Model of Human Occupation: Theory and Application. China, 2008. 565p.

7. World Federation of Occupational Therapists. Definition of Occupational Therapy, 2004. URL: www.wfot.org

Відеоматеріали:

1. Відеоматеріали - Українська Асоціація фізичної терапії
URL: <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>

2. Група активної реабілітації. URL: <https://gar.org.ua/>

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2

Тема: **Завдання** **ерготерапевта** **у**
ерготерапевтичному процесі.

З а в д а н н я:

1. Охарактеризувати роль ерготерапевта у відновному лікуванні хворих.
2. Вивчити професійні завдання ерготерапевта.

Основні поняття

У своїй практиці з клієнтами ерготерапевти приділяють увагу кільком основним сферам.

Ерготерапевти зосереджуються головним чином на: самостійності, визначенні допоміжних засобів для компенсації, реабілітації та використання сучасних технологій, моториці та функціях верхніх кінцівок, когнітивно-поведінковій терапії (діагностується психологом), ергодіагностиці (функціональна оцінка психосенсомоторного потенціалу участі у продуктивній діяльності), оцінюванні помешкання та пропозицію щодо забезпечення умов для людей з інвалідністю, розпорядку дня, відпочинку та дозвілля. У всіх вищезгаданих сферах процес ерготерапії починається з обстеження та визначення функціонального рівня.

Запитання до співбесіди

1. Перерахуйте завдання ерготерапевта у відновному лікуванні хворих.
2. Охарактеризуйте фахові обов'язки ерготерапевта.
3. Назвіть складові діяльності ерготерапевта:
4. Дайте характеристику компетенцій ерготерапевта.

Література:

1. Багрій І. П. Заняття терапія як сфера професійної діяльності : конспект лекцій до курсу «Технології

збереження здоров'я у соціальній сфері» Модуль 2 для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота». Львів : Видавництво Національного Університету «Львівська політехніка», 2015. 50 с.

2. Canadian Association of Occupational Therapists. How does occupational therapy help? URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2035>.

3. Canadian Model of OT. World Health Organization. International Classification of Functioning, Disability and Health, 2001.

4. Christiansen, C. H., & Townsend, E. A. Introduction to occupation: The art and science of living, 2nd ed. United State of America, 2010. 434 p.

5. Christiansen, C. H. Occupational Therapy, Performance, Participation and Well-being. United State of America, 2005. 668 p.

6. Kilhofner, G. Model of Human Occupation: Theory and Application. China, 2008. 565 p.

World Federation of Occupational Therapists. Definition of Occupational Therapy, 2004. URL: www.wfot.org

Відеоматеріали:

3. Відеоматеріали - Українська Асоціація фізичної терапії
URL: <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>
4. Група активної реабілітації. URL: <https://gar.org.ua/>

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3

Тема: Функціональне оцінювання та обстеження в ерготерапії.

Мета: ознайомитись з основними принципами та завданнями ерготерапевтичного обстеження.

З а в д а н н я:

1. Розглянути стандартизовані тести ерготерапевтичного обстеження.

2. Проаналізувати особливості проведення первинного, контрольного обстеження.

3. Дати характеристику проведення суб'єктивного обстеження.

Основні поняття

Перед початком терапії необхідно не тільки оцінити функціональні можливості пацієнта, але й на підставі оцінювання визначити для пацієнта ерготерапевтичні цілі та плани. При визначенні цілей і планів необхідно також враховувати думку пацієнта та його пріоритети.

МКФ використовує чотири основні компоненти (функції та структури організму, діяльність, участь, фактори середовища), які поділяються на розділи, а останні – далі на домени. Домени вимагають класифікації ступеня обмеження життєдіяльності. Згадується також п'ятий компонент, особистісні фактори, яку однак, як у МКФ припускається, ми не здатні поки досить добре їх визначити (Stucki, Cieza, Ewert та кол., 2002), але доцільно їх вказувати.

Запитання до співбесіди

1. Перерахуйте тести, які застосовуються у системі реабілітації та ерготерапії.

2. Дайте характеристику ерготерапевтичного обстеження пацієнтів.

3. Проаналізуйте принципи провеження обстеження.

Література:

1. Багрій І. До питання становлення заняттєвої терапії як сфери професійної діяльності у світовому досвіді. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика: Науково-методичний журнал*. К., 2013. № 3-4. С.186–195.

2. Клос Л.Є. Підготовка майбутніх соціальних працівників до здоров'язбережувальної діяльності: ціннісний вимір. *Наукові записки Ніжинського*

державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки, 2012.

3. Клос Л. Є. Професійний портрет соціального працівника готового до здоров'язберезувальної діяльності. *Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький : ХІСТ Університету «Україна», 2013. С.61–64.*

4. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

5. Occupational Therapy Practice Framework: Domain and Process. *American Journal of Occupational Therapy*. 2002. № 56. С. 609–639.

6. Occupational Therapy Practice Framework: Domain and Process, 2nd Edition. *American Journal of Occupational Therapy*, 2008. № 62. P. 625–683.

7. Roley, S. S., et al. Occupational therapy practice framework: domain & practice. *The American journal of occupational therapy: official publication of the American Occupational Therapy Association*, 2007. № 62(6). p. 625–683.

8. Townsend, E., & Polatajko, H. Enabling occupation II: Advancing an occupational therapy vision for health, well-being, & justice through occupation. Canadian Association of Occupational Therapists, 2013. 428 p.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4

Тема: Визначення цілей та планів ерготерапевтичного втручання у SMART-форматі.

Мета – розкрити та проаналізувати цілі та плани ерготерапевтичного втручання у SMART-форматі.

З а в д а н н я:

1. Ознайомитися з принципами побудови цілей ерготерапевтичного втручання.

2. Розглянути поняття SMART-формату.
3. Навчитись формувати мету ерготерапевтичного втручання.

Основні поняття

SMART-формат – поширений метод постановки цілей у відновному процесі. Фізичну реабілітацію розглядають як складову частину медичної реабілітації. Досягнення мети системи фізичної реабілітації – умова досягнення загальної мети лікувально-реабілітаційного процесу. Мета може бути досягнута по-різному: • повне відновлення втрачених функцій; • підтримка функцій на певному рівні; • сповільнення втрати функцій (при незворотних змінах); • формування компенсацій (при незворотних змінах). Досягнення мети ерготерапії сприятиме зростанню і / або підтримці фізичної активності та участі особи в соціальному житті. Індивідуальну мету доцільно описати dokonаним видом дієслова: відновити професійну діяльність, повернутися до занять конкретним видом спорту, досягнути визначеного рівня незалежності (якщо повне відновлення неможливе). Мета системи ерготерапії може бути декомпонована в цілі системних реабілітаційних процесів – функціональних підсистем: • **ціль обстеження** – описати функціональні проблеми (установити реабілітаційний діагноз); • **ціль планування** – спланувати проведення реабілітаційних заходів (створити індивідуальну програму фізичної реабілітації); • **ціль утручання** – досягнути визначеного рівня функцій на конкретному проміжку часу (виконати реабілітаційну програму); • **ціль контролю** – підтримка функціонування системи фізичної реабілітації. Зазначені цілі – кінцевий результат діяльності ерготерапевта та пацієнта на різних етапах реабілітаційного процесу. Послідовне досягнення цілей функціональних підсистем відкриває шлях до

досягнення мети фізичної реабілітації, яка визначає структуру реабілітаційного процесу, упорядковує його системно.

Запитання до співбесіди

1. Назвіть принципи побудови мети, цілей програми ерготерапевтичного втручання.
2. Охарактеризуйте поняття SMART-формат.
3. Проаналізуйте та розкрийте довготривалі та короткотривалі завдання програми ерготерапевтичного втручання.

Література:

1. Багрій І. До питання становлення заняттєвої терапії як сфери професійної діяльності у світовому досвіді. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика: Науково-методичний журнал*. К., 2013. № 3-4. С.186–195.
2. Швесткова Ольга, Свєцена Катерина та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.
3. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

Відеоматеріали:

1. <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5

Тема: Оцінювання функціонування верхніх кінцівок.

Мета – навчитись проводити обстеження функціонування дрібної та загальної моторики верхніх кінцівок.

З а в д а н н я:

1. Розглянути тестування хапання, функціонування дрібної моторики верхніх кінцівок.

2. Розглянути тестування функціонування загальної моторики верхніх кінцівок.

3. Проаналізувати патологічні стани пацієнтів, при яких необхідно проводити оцінку функціонування моторики верхніх кінцівок.

Устаткування: гоніометр, сантиметрова стрічка.

Основні поняття

Дрібна моторика - це рухова діяльність, в якій головну роль відіграє скоординована робота дрібних м'язів, зазвичай рук і очей. До навичок дрібної моторики відносяться: здатність тягнутися до предмета, хватати його, класти або ставити; здатність малювати, перегортати сторінки та ін.

При оцінюванні дрібної моторики важливо враховувати функціональний рівень пацієнта. Так само, як стосовно великої моторики, ерготерапевт оцінює обидві верхні кінцівки. Оцінювання хапання охоплює оцінювання всіх етапів хапання: наближення, стискання, тримання, випускання та віддалення.

Велика моторика верхніх кінцівок – ерготерапевт виявляє як пацієнт реагує на розміщення «placing» верхніх кінцівок, тобто на здатність пацієнта нормально реагувати на пасивний рух, який виконує терапевт. Здатність розміщення «placing» є першою передумовою для успішного освоєння контролю кожної фази довільного руху. Обстеження плечового суглоба відбувається у різних положеннях тіла, коли терапевт відстежує компенсаторні рухи тулуба, наприклад, при простяганні руки за предметом, при перенесенні предмета з одного місця на інше. Частим є неправильне положення плечового суглоба в ретракції та внутрішній ротації. Далі якісно оцінюється плавність виконання руху та загальна координація верхніх кінцівок.

Запитання до співбесіди

1. Назвіть етапи обстеження дрібної моторики, хапання.
2. Дайте характеристику обстеження загальної моторики верхніх кінцівок.
3. Назвіть патологічні стани пацієнтів, при яких необхідно проводити оцінку функціонування верхніх кінцівок.
4. Дайте характеристику гоніометрії.
5. Охарактеризуйте тест Ловета.
6. Який план дослідження рухомості суглобів
7. Проаналізуйте методику визначення м'язової сили верхніх кінцівок пацієнта.

Література:

1. Швесткова О., Свєцена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.
2. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

Відеоматеріали:

1. Українська Асоціація фізичної терапії. URL: <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

Тема: Оцінювання функціонування загальної моторики.

Мета – навчитись проводити оцінювання функціонування загальної моторики в аспекті ерготерапевтичного обстеження.

З а в д а н н я:

1. Проаналізувати порушення загальної моторики та обмеження, які виникають внаслідок хвороби.

2. Розглянути основні тестування для обстеження загальної моторики.

3. Розглянути принципи оцінювання приміщення проживання, роботи, навчання осіб з обмеженими можливостями.

4. Навчитися добирати технічні засоби переміщення, стабілізації для ефективного функціонування.

Устаткування: гоніометр, сантиметрова стрічка

Основні поняття

При оцінюванні великої моторики терапевти зосереджуються зокрема на наступних сферах:

Мобільність – тобто те, у який спосіб пацієнт рухається, або ж якого допоміжного засобу для мобільності потребує. Чи він здатний рухатися самостійно або із допоміжним засобом? Як йому вдається рухатися по рівній поверхні, або підніматися/спускатися по сходах. Далі терапевт встановлює, у який спосіб рух впливає, наприклад, на перенесення предметів, коли предмет, який пацієнт переносить, падає тощо. При загальному оцінюванні мобільності терапевт звертає увагу на те, як пацієнт компенсує функцію пошкодженої сторони здоровою стороною, що унеможлиблює виконання руху та які присутні патологічні патерни руху.

При обстеженні ерготерапевт зосереджується на зміні положення тіла (перевертання лежачи, сидання, вставання). Оцінює симетрію, перенесення ваги, положення окремих сегментів тіла, плавність руху, скільки зусилля пацієнт витрачає, або ж ерготерапевт спостерігає присутність асоційованих реакцій, далі оцінюється загальна стабільність у певному положення тіла, а також проводиться обстеження рівноважної реакції.

Перенесення ваги оцінюється у пацієнта в різних положеннях тіла: сидючи, стоячи.

Запитання до співбесіди

1. Охарактеризуйте прояви обмеження, які виникають у з обмеженими руховими можливостями.

2. Назвіть основні тести для обстеження загальної моторики.

3. Проаналізуйте принципи оцінювання приміщення проживання, роботи, навчання осіб з обмеженими можливостями.

4. Дайте характеристику технічним засобам переміщення, стабілізації, позиціонування, вертикалізації для ефективного функціонування пацієнтів з обмеженими руховими порушеннями.

Література:

1. Швесткова О., Свєцена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.

2. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

Відеоматеріали:

1. Українська Асоціація фізичної терапії. URL: <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7

Тема: Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану та терапія неврологічних хворих.

Мета – засвоїти тестування для визначення функціонування, активності, участі пацієнтів неврологічного статусу.

З а в д а н н я:

1. Ознайомитись з шкалами та правилами, категоріями тестування для визначення активності та життєдіяльності пацієнта.

2. Навчитися проводити обстеження пацієнтів з наслідками неврологічних захворювань для визначення активності та життєдіяльності пацієнта.

Основні поняття

До комплексного оцінювання належить не тільки оцінювання великої та дрібної моторики, функціональної моторики верхніх кінцівок, але й оцінювання чутливості, тону м'язів та балансу. Усім вищезгаданим поняттям буде присвячено наступні розділи. З цієї причини дані оцінювання згадуються тільки побіжно. Частиною ерготерапевтичного функціонального оцінювання є оцінювання самостійності й активності повсякденного життя. Особливу увагу слід приділяти якості руху, коли терапевт спостерігає за тим, як пацієнт виконує даний рух або певний етап. Для терапевта важливими мають бути не тільки функції окремих м'язів, швидкість та діапазон руху, але й координація, взаємодія окремих м'язів та груп м'язів, що створюють певну якість руху.

Запитання до співбесіди

1. Назвіть сфери обстеження пацієнтів з наслідками неврологічних захворювань.

2. Проаналізуйте складові індексу Бартела.

3. Проведіть опитування за шкалою Бартела неврологічного хворого.

4. Розкрийте принципи формування програми ерготерапії пацієнтів з наслідками неврологічних захворювань.

Література:

1. Швесткова О., Свецена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.

2. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 8

Тема: Ерготерапевтичне оцінювання та втручання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

Мета – навчитися проводити тестування для визначення функціонування, активності, участі пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

З а в д а н н я:

1. Вивчити правила проведення оцінювання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

2. Розглянути аспекти формування програми ерготерапії різним категоріям пацієнтів з порушенням когнітивних функцій з урахуванням активності і участі.

3. Навчитися формувати ерготерапевтичний прогноз з урахуванням попереднього обстеження.

Основні поняття

Метою ерготерапії є досягнення максимальної самодостатності та незалежності людини у заняттєвій активності (у домашньому, робочому та соціальному середовищі).

Ерготерапія ґрунтується на припущенні, що залучення людини до занять підтримує процес зіцнення. Тобто унікальність професії визначається використанням заняттєвої активності як терапевтичного інструменту не тільки для реабілітації моторних функцій, але й саме для реабілітації когнітивних функцій. Зосередження на заняттєву активність і мінливість середовища є принципово важливим при застосуванні ерготерапії у даній області.

У пацієнтів після пошкодження мозку щоденна рутина, обов'язкова для виконання активність повсякденного життя часто забута, і пацієнти мають проблеми з виконанням автоматизованих раніше рухів і з плануванням повсякденної діяльності. У такому випадку рутинна повсякденна заняттєва активність являє собою

нездоланну проблему не тільки для пацієнта, але й для сім'ї та всього його оточення.

Запитання до співбесіди

1. Охарактеризуйте проведення оцінювання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

2. Назвіть аспекти формування програми ерготерапії різним категоріям пацієнтів з порушенням когнітивних функцій з урахуванням активності і участі.

3. Проаналізуйте ерготерапевтичний прогноз з урахуванням попереднього обстеження.

Література:

1. Швесткова О., Свецена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.

2. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 9

Тема: Ерготерапевтичні методи обстеження та втручання, що використовуються для пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.

Мета - навчитись формувати основні напрямки проведення ерготерапевтичного обстеження та терапії пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.

З а в д а н н я:

1. Розглянути складові ерготерапевтичного обстеження пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.

2. Проаналізувати методи ерготерапевтичного втручання пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.

3. Дати характеристику оцінки ефективності відновлення пацієнтів з порушенням сенсорних функцій.

Основні поняття

Апраксія – це взагалі мало досліджуване неврологічне або невропсихіатричне порушення. Як правило, це пов'язано з тим, що воно досить часто зустрічається з афазією або геміплегією.

Перш ніж почати оцінювати апраксію, слід виключити:

- значне порушення м'язового тону на верхніх кінцівках (пасивні рухи)
- значне порушення м'язової сили
- важкі форми парезу (активні рухи)
- односторонній синдром неглекту, геміанопсію
- порушення чутливості.

У більшості випадків обстеження починається зі словесних інструкцій. Так як апраксія часто пов'язана з афазією, то вербальні вказівки необхідно доповнити візуальною інструкцією.

Якщо можливо, слід використовувати можливість працювати з пацієнтом у звичному для нього середовищі, або ж терапевт мав би з'ясувати, яким способом пацієнт виконував чи виконує заняття вдома (наприклад, використовував газову плиту або електричну, електричний чайник або кавоварку; чи звик митися у ванні або в душі тощо).

Після завершення виконання певного завдання на підставі результатів спостереження можна визначити наявність апраксії, або й визначити її тип, чи з'ясувати іншу причину проблем пацієнта.

Для оцінювання апраксії важливо, щоб пацієнт зміг:

- поєднати відповідний предмет з відповідною функцією – правильно його використовувати
- впорядкувати правильно один за одним кроки завдання.

Запитання до співбесіди

1. Охарактеризуйте порушення сприйняття кольору.
2. Розкрийте завдання обстеження, оцінювання, терапію зорової і тактильної агнозії.
3. Проаналізуйте обстеження, оцінювання, терапію пацієнтів з синдромом неглекту.
4. Поясніть завдання обстеження, оцінювання, терапію пацієнтів з апраксією.

Література:

1. Швесткова О., Свецена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.
2. Canadian Association of Occupational Therapists. URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2427>.

Відеоматеріали:

1. Українська Асоціація фізичної терапії. URL: <https://physrehab.org.ua/uk/resource/library/video-materials/>

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)		Сума
Змістовий модуль №1									40		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	МК 1	МК 2	100
8	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	20	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Багрій І. П. Заняттєва терапія як сфера професійної діяльності: Конспект лекцій до курсу «Технології збереження здоров’я у соціальній сфері» Модуль 2 для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота». Львів : Видавництво Національного Університету «Львівська політехніка», 2015. 50 с.

2. Клос Л. Є. Підготовка майбутніх соціальних працівників до здоров’язбережувальної діяльності: ціннісний вимір. *Наукові записки Ніжинського*

державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки, 2012.

3. Клос Л. Є. Професійний портрет соціального працівника готового до здоров'язберезувальної діяльності. *Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький: ХІСТ Університету «Україна», 2013. С.61–64.*

4. Швесткова О., Свєцена К. та кол. Ерготерапія : підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету.

5. Canadian Association of Occupational Therapists. How does occupational therapy help? URL: <http://www.caot.ca/default.asp?pageid=2035>.

6. Canadian Model of OT. World Health Organization. International Classification of Functioning, Disability and Health, 2001.

7. Christiansen, C. H., & Townsend, E. A. Introduction to occupation: The art and science of living, 2nd ed. United State of America, 2010. 434 p.

8. Christiansen, C. H. Occupational Therapy, Performance, Participation and Well-being. United State of America, 2005. 668 p.

9. Kilhofner, G. Model of Human Occupation: Theory and Application. China, 2008. 565 p.

10. Roley, S.S., et al. Occupational therapy practice framework: domain & practice. The American journal of occupational therapy: official publication of the American Occupational Therapy Association, 2007. № 62(6). p. 625–683.

11. Townsend, E., & Polatajko, H. Enabling occupation II: Advancing an occupational therapy vision for health, well-

being, & justice through occupation. Canadian Association of Occupational Therapists, 2013. 428 p.

12. World Federation of Occupational Therapists. Definition of Occupational Therapy, 2004. URL: www.wfot.org.